

Ved køb af håndværktøj:

- Foretræk vibrationsdæmpet værktøj.
- Foretræk kuldeisolerende og vibrationsdæmpende håndtag.
- Foretræk støjsvagt værktøj.
- Foretræk værktøj der er let og let håndterligt.
- Vælg værktøj med mulighed for tilslutning til støvudsugning.
- Brugsanvisning på dansk.

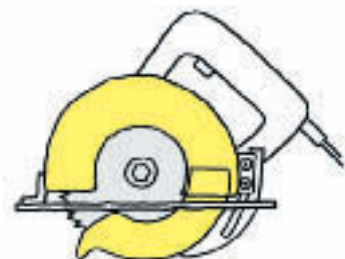
Højt vibrationsniveau (over 130 dB(A)) kan medføre begrænsninger for, hvor lang tid maskinen må anvendes dagligt.

Ved rengøring, justering og værktøjsskift skal motoren være standset og evt. elstik eller lufttilslutning skal være trukket ud.

- Saven skal have spaltekniv af stål (stiv) af en tykkelse svarende til snitbredden (ved hårdmetalklinger skal den være 0,3 mm mindre end snitbredden).

**Motordrevet
håndværktøj**

Hånd-
rundsav

- Spaltekniven skal indstilles på samme måde som ved stationære rundsave.
- Der skal være fast overskærm, som helt dækker klingens på anlægspladen.
- Underdækningen skal bestå af en bevægelig skærm, der helt dækker klingens under anlægspladen.
- Underdækningen skal automatisk gå tilbage i sikringsstilling, når savens fjernes fra emnet (afprøves inden hver ibrugtagning og jævnligt i løbet af arbejdsdagen).
- Ved savning skal man stå ved siden af savsporet af hensyn til evt. tilbageslag af savens.
- Under savning skal emnet være fastholdt, evt. med skruetvinger o.l.
- Anvend høreværn.
- Ved støvende arbejdsopgaver skal der anvendes håndrundsavens tilslutning til udsugningsanlæg, eller skærebord med udsugning. Egnede åndedrætsværn skal anvendes hvis støvkoncentrationen ikke er nedsat tilstrækkelig med udsugningsanlæg.

Motorkædesave må kun benyttes, hvis de er typegodkendt eller CE-mærket. Unge under 18 år må ikke arbejde med motorkædesave. Det er dog tilladt for unge over 16 år, som har fået en tilstrækkelig uddannelse på Skovskolen.

Kædesave

Motorsaven skal passes omhyggeligt med hyppig kædesmøring, kontrol af kædespænding mv. Når kæden files, skal den kontrolleres med måleværktøj.

Kædebremseren skal renholdes og kontrolleres ved afprøvning. Motorens omdrejningstal i tomgang skal indstilles, så det ligger væsentligt lavere end omdrejningstallet for kædens tilkobling.

- Brugeren skal have et godt kendskab til motorkædesavens indretning, funktion og pasning og være bekendt med de sikkerhedsmæssige krav.
- Brugeren skal have tilegnet sig en sikker arbejdsteknik.

Personer, som ikke opfylder disse krav, skal oplæres af en person med et godt fagligt kendskab, inden de selvstændigt må arbejde med motorkædesave.

Der må ikke arbejdes med motorkædesave fra stiger, medmindre stigen har særlig indrettet arbejdsstandplads.

Kun særligt konstruerede motorkædesave (stangsawe) må anvendes over skulderhøjde.

Save med forbrændingsmotor må på grund af

udstødningsgassen kun anvendes indendørs, når der er effektiv ventilation.

Elektriske motorkædesave til spænding over 50 volt må kun bruges udendørs i tørt vejr.

Følgende personlige værnemidler skal anvendes ved arbejde med motorkædesave:

- Beskyttelseshjelm, hvor der er fare for faldende genstande,
- øjenværn, beskyttelsesbriller eller visir,
- benværn, bukser med skærehæmmende indlæg på forsiden af benet,
- fodværn, sikkerhedsstøvler med skærehæmmende indlæg,
- høreværn, da støjbelastningen er over 85dB(A).

Pudse- maskiner

For båndslibemaskiner, rystepudsere og excenterslibere gælder:

- Anvend posen til støvopsamling, og hvor det er muligt tilsluttes pudseren til udsugningsanlæg.

Pudsemaskiner har ofte et meget højt vibrationsniveau. Jo højere vibrationsniveau (over 130 dB(HA)), des kortere daglig anvendelsestid.

El-bore- maskiner

- Vær forberedt på, at boret kan sætte sig fast.
- Undgå at bruge spærreknappen.
- Bor ikke i løse emner (emnerne bør fastholdes i klo eller bæk).

- Ved boring i granit, beton og tegl o.l., der afgiver sundhedsfarligt støv, er der fare for silikose eller asbetose.
- Brug kun boremaskiner med lokal afsugning. Der skal bruges støvmaske under arbejdet, hvis støvet ikke kan fjernes effektivt ved andre tekniske foranstaltninger.

Det er som hovedregel forbudt at bore og save i asbestholdig eternit.

Ved rillefræsning i murværk udvikles sundhedsskadeligt støv. Rillefræsere skal tilsluttes udsugningsanlæg.

Der skal bruges støvmaske under arbejdet, hvis støvet ikke kan fjernes effektivt fra åndedrætszonen.

Der skal anvendes høreværn.

Vibrationsniveauer over 130 dB(HA) kan medføre begrænsninger for hvor lang tid maskinen må anvendes dagligt.

Rillefræsere

Slibe-
maskiner/
skære-
maskiner/
vinkelsliber

Den alvorligste risiko ved slibe- og skære- maskiner er skivesprængning, da sprængstykker kan gå lige gennem kroppen på et menne- ske.

Skivesprængning fremkaldes ved:

- Forkert fastspænding af skiven; brug kor- rekte spændeflanger, mellemlæg og til- spænding,
- større omdrejningshastighed, end skiven er godkendt til,
- forkert brug af skiven, herunder skævt og/eller for stort tryk,
- dårlig afretning,
- sløset behandling med stød og slag.

Brug af slibemaskiner giver altid risiko for, at øjnene beskadiges af støv og grovere partikler. Brug af slibeskiver kan give sundhedsfare ved materialer, der afgiver sundhedsfarligt støv, f.eks. galvaniseret jern, rustfrit stål, maling, kvarts, beton.

Håndslibemaskiner skal have lokal afsug- ning. Ved arbejde i sundhedsfarlige stoffer skal der bruges støvmaske, når støvet ikke kan fjernes effektivt.

Under brug skal der derfor anvendes:

- Udsugning,
- øjenværn,
- høreværn.

Sikkerhedsregler ved brug af vinkelsliber:

- Brug skive, der passer på maskinen og er godkendt til omdrejningstallet.
- Fastspænd skiven med de korrekte spændeflanger.
- Afprøv, om skiven roterer uden slingren, inden den tages i brug.
- Den foreskrevne skærm skal være på.
- Tryk ikke hårdt på skiven.
- Udsæt ikke skiven for skævt tryk eller andet, der kan knække den.
- Brug ikke skæreskiver til slibning eller slibeskiver til skæring.
- Trykluftdrevne vinkelslibere skal være sikret mod for højt omdrejningstal på grund af tilslutning til for højt tryk.
- Brug altid høreværn.
- Brug altid øjenværn, briller med sideskærm eller tætsluttende briller.
- Når håndslibemaskiner udvikler støv i sundhedsskadelige mængder, skal de have afsugning.
- Der skal anvendes åndedrætsværn, når sundhedsskadelige stoffer ikke kan fjernes effektivt ved udviklingsstedet.
- Tag løsthængende halstørklæder o.l. af.
- Læg maskinen forsigtigt, så skiven ikke får stød.
- Læg maskinen, så skiven ikke bliver våd.
- I våde rum, og hvor jordforbindelse er særlig god, bør man kun bruge maskiner til lavspænding (via transformer).

Sikkerhedsregler

Boltepistoler

En boltepistol er et skudværktøj, hvor en eksploderende ladning driver bolte eller søm ind i et fast materiale.

Boltepistoler skal være typegodkendt af Arbejdstilsynet. Typegodkendelsesnummeret skrives som DK + et nummer og efterfulgt af A eller B, som angiver pistolgruppen.

Boltepistoler opdeles i gruppe A og B:

- A. Stempelpistoler, hvor mundingshastighed for bolten overstiger 100 m/sek., og projektilpistoler.
- B. Stempelpistoler, hvor boltens mundingshastighed er 100 m/sek og derunder.

Normalt må kun benyttes boltepistoler af type B. Kun hvor det af tekniske grunde ikke er muligt at benytte pistol af type B, må pistol af type A anvendes.

Boltepistoler skal være indrettet således, at der er mindst to uafhængige sikringer mod utilsigtet affyring. Sikringerne skal virke, selv om en ladt pistol tabes eller udsættes for stød.

Alle væsentlige reparationer og det foreskrevne årlige eftersyn skal foretages af fabrikanten eller hans repræsentant her i landet. Der skal udstedes bevis for udført eftersyn.

- Skytten skal være fyldt 18 år.
- Skytten skal være grundigt instrueret og opøvet i pistolens rette betjening og funktion (herunder alle enkeltheder i brugsanvisningen og sikkerhedsbestemmelser samt eftersyn og vedligeholdelse, daglig rengøring og indfedtning).

Inden man bruger boltepistolen, skal man sikre sig, at gennemskydning ikke kan ske. Er der risiko herfor, skal man sikre sig, at ingen befinder sig bag vægge o.l. i skyderetningen. Før skydningen anbringes på passende steder, f.eks. døråbninger ind til farezonen, følgende advarselsskilt med teksten:

PAS PÅ!
der skydes med boltepistol

Patronstyrken til det pågældende arbejde og den rigtige splintskærm vælges ud fra instruktionsbogen til boltepistolen. Korrekt splintskærm skal anvendes – evt. må speciel splintskærm fremskaffes.

Skydning må ikke ske:

- I sprødt eller hårdt materiale (f.eks. hærdet stål, granit og glaserede teglsten),
- nær kanter, så der opstår fare for tilbagekastning af bolten eller afsprængning af splinter,
- hvor man tidligere har forsøgt at indskyde bolt eller søm,
- mod bolte eller søm, som ikke er drevet helt ind ved en tidligere skydning (dobbelt-skud),
- hvor gnistdannelse kan medføre brand eller eksplosion,
- ved fare for at ramme el-ledninger, gas-ledninger o.l.

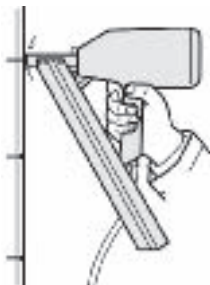
Arbejdsstedet skal være indrettet, så man står på et fast og sikkert underlag.

Patroner må ikke medføres løst i lommen.

Pistolen skal lægges i opbevaringskassen og låses inde, når den ikke er i brug.

Ved brug af boltepistol skal skytte og evt. hjælper bære:

- Hjelm,
- tætsluttende sikkerhedsbriller,
- høreværn, som dæmper for skud.

Sømpistoler

Sømpistoler affyres med trykluft, el-kraft eller fjederkraft. Bortset fra de mindste typer er de lige så farlige som boltpistoler.

De skal have mindst to uafhængige sikringer mod utilsigtet affyring: aftrækkeren og affyringssikring.

Affyringssikringen sidder ved pistolens munding. Den skal have en vandring på mindst 7 mm, inden affyring kan ske. Enten aftrækkeren eller affyringssikringen skal have været tilbage til sikringsstilling, inden ny affyring kan ske. (Repetitionsaffyring kan være tilladt med særlig konstruktion af affyringssikringen, så utilsigtet indtrykning af affyringssikringen er vanskelig).

Trykluftdrevne sømpistoler skal have kobling til trykluftslangen ved selve pistolen. Det højeste tilladelige lufttryk skal være angivet på pistolen.

Skytten skal være fyldt 18 år. Han skal instrueres grundigt i pistolens brug (herunder

alle enkeltheder i brugsanvisningen og sikkerhedsbestemmelser samt eftersyn og vedligeholdelse).

Høreværn
påbudt

Høreværn er ofte påkrævet, og øjenværn skal anvendes.

Søm skal vælges efter pistolleverandørens forskrift.

Der gælder visse lempelser i sikringsanordningerne for sømpistoler til små klammer, stifter mv., der højst vejer 0,3 g. For disse gælder aldersgrænsen 18 år ikke.

Dampanlæg

Damprense-
anlæg

Anlægget skal have mærkeskilt med fabrikantens navn og adresse samt anlæggets højeste tilladelige arbejdstryk.

Der skal ved anlægget være en instruktion med oplysning om brug og pasning samt farer ved arbejdet, bl.a. tilbageslud i sprøjteaggregat.

Sprøjteaggregatet (pistol, rør, dyse) skal være let at betjene og være forsynet med holdegreb. En beskyttelsesbøjle eller spærreanordning skal hindre utilsigtet åbning.

Røggassen fra fyret skal bortledes til det fri.

Foranstaltninger

- Uvedkommende må ikke udsættes for dampstrålen eller tågen.
- Når der er fare for udslyngning af større partikler, eller når der findes sundheds-